

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perek
legfontosabb eljárási szabályai a gyakorlat tükrében**

Szerző:

dr. Jakab Ildikó

2014. október 7.

Ha az adós az ellene elrendelt bírósági végrehajtást sérelmesnek tartja, elsősorban a bírósági végrehajtás keretében, a Vht.¹ szabályai szerint, nemperes eljárásban érheti el a végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását. Ha azonban erre az ilyen nemperes eljárás keretében nincs lehetőség, a Pp.² 366. §-a alapján végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási pert indíthat a végrehajtást kérő ellen.

Mivel a Pp. 366. §-a úgy fogalmaz, hogy a perindításra akkor kerülhet sor, ha a végrehajtás megszüntetésére a bírósági végrehajtási eljárás keretében nincs lehetőség, felmerül a kérdés, hogy a Vht. 41. §-a szerinti eljárás előfeltétele-e a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti per megindításának. A korábbi gyakorlat a Vht. 41. §-a szerinti eljárás lefolytatását a perindítás előfeltételének tekintette: ha a felperes a keresetlevélben e körben nem nyilatkozott, hiánypótlásra kellett felhívni, hogy a végrehajtási eljárásban próbálta-e az igényt érvényesíteni a Vht 41. §-a alapján. Ha meg sem kísérelte, a per idő előttiségére hivatkozva a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pont alapján el lehetett utasítani a keresetlevelet. Már ekkor is előfordult azonban, hogy egyes bíróságok a Vht. 41. §-a szerinti eljárás lefolytatását külön nem tekintették a keresetindítás előfeltételének, esetleg, amennyiben az alperes az első tárgyaláson a követelést elismerte és így a perre okot nem adott, akkor a Pp. 80. § (1) bekezdése alapján hoztak döntést a perköltségről.³ A későbbiekben a gyakorlat oly módon egységesedett, hogy jelenleg, ha az adós a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti kérelmet a végrehajtóhoz nyújtja be, úgy a Vht. 41. §-a szerinti eljárás lefolytatásának van helye, ha pedig az adós a kérelmét a bíróságon terjeszti elő, és helye van a Vht. 41. § szerinti eljárás lefolytatásának is, úgy a nemperes eljárást kell lefolytatni. Abban az esetben azonban, ha az adós ragaszkodik a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti per megindításához, tehát keresetlevelet terjeszt elő, a keresetlevelet nem lehet idézés kibocsátása nélkül elutasítani a Pp. 130. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással, hanem a perben érdemben kell döntenie, és legfeljebb a perköltség viselés körében lehet levonni annak következményét, hogy az adós nem a nemperes eljárás lefolytatását kérte, a fél ugyanis perköltségként a jóhiszemű eljárással és a célszerű pervittel kapcsolatos perköltségekre tarthat

¹ A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.)

² A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.)

³ Összefoglaló, A végrehajtás megszüntetési és korlátozási perek - A végrehajtási igényperek, A Magyar Bíróképző Akadémián 2009. január 19-21. között megrendezett szeminárium anyaga alapján írták: Drexlerné dr. Karcub Edit, Főnyiné dr. Kazareczki Andrea, dr. Szabó Mária, szerk.: Darákné dr. Nagy Szilvia, dr. Szabó Mária 12. o.

csak igényt pernyertessége esetén is. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2013. május 8-10-ei tanácskozásán is akként foglaltak állást, hogy a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti pernek nem előfeltétele a Vht. 41. § szerinti eljárás lefolytatása, s ez okból a keresetlevél nem utasítható el idézés kibocsátása nélkül.⁴

Itt kell megemlíteni ugyanakkor, hogy ha a végrehajtási eljárás már nincs folyamatban, mert az adós teljesítése vagy a követelés összegének az adóson történt behajtása folytán befejeződött, a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti per indítása fogalmilag kizárt. Noha a Pp. 366. §-a nem ír elő kifejezett időbeli korlátozást arra vonatkozóan, hogy meddig nyújtható be a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti kereset, a per megindításának korlátot szab egyrészt a perindításra feljogosított adósi pozíció megszűnése, másrészt a kereset célja, amely a folyamatban lévő végrehajtási eljárás megszüntetésének vagy korlátozásának a kieszközlése lenne.⁵

1. A végrehajtás megszüntetési és korlátozási perek jogi természete

A végrehajtási perek nem minősülnek vagyoni jogi pernek, ugyanis a vagyoni jogi perben egy adott igényről, míg a végrehajtási perben a már elbírált igény alapján elrendelt végrehajtásról, a végrehajtással kapcsolatos körülményekről dönt a bíróság.⁶

2. A bíróság hatásköre és illetékessége

A Pp. 367. §-a szerint a végrehajtás megszüntetési, illetőleg korlátozási perre kizárólag az a bíróság illetékes, amely a végrehajtási eljárást elrendelte; ha pedig a végrehajtási eljárást a törvényszék vagy a közigazgatási és munkaügyi bíróság, illetve a közjegyző rendelte el, kizárólag az adós lakóhelye szerinti járásbíróság illetékes.

A hatáskör tekintetében tehát különös szabály hiányában a Pp. 22. § (1) bekezdése szerinti főszabály érvényesül, azaz ezen perek helyi bírósági hatáskörbe tartoznak. Ugyanez következik a 367. § második fordulatának szövegezéséből is. Mivel pedig a fentebb kifejtettek értelmében ezen perek nem minősülnek vagyoni jogi pernek, a Pp. 23. § (1) bekezdésének a) pontjában

⁴ Végrehajtási jogi szakmai tanácskozás a Fővárosi Ítéletábrán, írásbeli összefoglaló, 2013. július 15., dr. Pestovics Ilona, 27. o.

⁵ Pfv.I.20.014/2014/3.

⁶ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 2. o.

megfogalmazott hatásköri szabály alkalmazása szóba sem kerülhet, a bíróság hatásköre nem függ a pertárgyérték összegétől.

Felmerül a kérdés, hogy mi a helyzet akkor, ha a végrehajtást közigazgatási eljárásban rendelték el: egységes a bírói gyakorlat abban a tekintetben, hogy közigazgatási, adó-végrehajtási eljárás megszüntetése, korlátozása nem kérhető a bíróságtól a Pp. XXV. fejezetének szabályai alapján. Ilyen esetben az adós a közigazgatási eljárás általános, valamint az adóvégrehajtás különös szabályai szerinti eljárás keretében élhet jogorvoslattal. Ha azonban ennek ellenére mégis keresetlevelet terjeszt elő a bíróságon, a Pp. 130. §. (1) bekezdés b) pontja, illetve Pp. 157. §. a) pontja alapján kell eljárni (BH. 1995.525., 1996.481. eseti döntések), vagy a Pp. 129. § (1) bekezdés értelmében áttételnek lehet helye, ha az iratokból megállapítható a hatáskörrel rendelkező más hatóság.⁷

Szintén nem indítható végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per akkor sem, ha a birtokvitában a jegyző által hozott határozat végrehajtására kerül sor közigazgatási eljárásban. Más a helyzet azonban, ha a birtokvitában a bíróság döntött, illetőleg, ha a hasznok, károk, költségek behajtásáról van szó: ilyen esetekben helye van végrehajtás megszüntetési, korlátozási per indításának, e perek a bíróság hatáskörébe tartoznak.⁸

A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perekben kizárólagos illetékességi szabály érvényesül a Pp. 367. §-ának rendelkezése folytán. E szerint ezen perekre illetékes:

- az a járásbíróság, amely a végrehajtást elrendelte;
- ha pedig a végrehajtást a törvényszék vagy a közigazgatási és munkaügyi bíróság, illetve a közjegyző rendelte el, kizárólag az adós lakóhelye szerinti járásbíróság.

A végrehajtást elrendelő bíróság az a bíróság, amely a Vht. alapján a végrehajtható okirat kiállítására jogosult. A Vht. 31/E. § (1) bekezdése rögzíti, hogy ha a bírósági végrehajtás elrendelésére a közjegyző rendelkezik hatáskörrel, a végrehajtást elrendelő bíróság alatt a közjegyzőt is érteni kell.

⁷ Uo. 3.-4. o.

⁸ Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Személyzeti és Oktatási Főosztály, A végrehajtás folytán indult bírósági peres és nemperes eljárások gyakorlatáról, szerk: Holakovszkiné dr. Pestovics Ilona, 2000., 101. o.

Újdonság a szabályozásban, hogy 2010. június 1. napjától a közjegyző is bocsáthat ki végrehajtási lapot: a közjegyző által hozott, marasztalást tartalmazó határozat és a közjegyző által jóváhagyott - a bírósági egyezséggel azonos hatályú - egyezség, valamint a magyar közjegyző által kibocsátott európai fizetési meghagyás alapján bármelyik közjegyző, a közjegyzőnek a közjegyzői nemperes eljárás lefolytatásáért felszámított díjról és költségről kiállított költségjegyzéke alapján a költségjegyzéket kiállító közjegyzőn kívüli bármelyik közjegyző jogosult a végrehajtási lap kiállítására. Ezen túlmenően 2010. június 1. napjától a jogerős fizetési meghagyás alapján történő végrehajtási lap kibocsátása is a közjegyző hatáskörébe került. Szintén 2010. június 1. napjától a bíróság helyett az okiratot készítő közjegyző láthatja el végrehajtási záradékkal a [Vht. 23/C. § \(1\) bekezdésében](#) meghatározott tartalmú közjegyzői okiratot; a zálogszerződésről szóló, közjegyző által készített közokiratot, ha a követelés teljesítési határideje letelt; a közjegyző által készített közokiratot, amely az ingatlan közös tulajdonának árveréssel történő megszüntetésére irányuló szerződésről szól, ha az okirat tartalmazza az ingatlan becsértékét, az árverési feltételeket, továbbá az eljárási költség viselésének és a befolyt vételár felosztásának a módját.

Ha a fél a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti keresetlevelet a végrehajtást foganatosító bíróságnál, a törvényszéknél vagy a munkaügyi bíróságnál nyújtja be, azt a perre kizárólagosan illetékes bírósághoz kell áttenni a Pp. 367. §-a, valamint a Pp. 129. § (1) bekezdése alapján, akkor is, ha a bíróság az illetékességének a hiányát az alperes érdemi ellenkérelmének előterjesztése után észlelte.

A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy nem jut szerephez a bíróság illetékességének eldöntésénél az adósok lakóhelye, ha a végrehajtást a helyi bíróság rendelte el. Ekként foglalt állást a Fővárosi Ítéletábla is a 3.Pkk.26.833/2013/1. számú végzésében: az ügyben az adós felperesek egyoldalú tisztességtelen szerződésmódosításra hivatkozással kérték az ellenük folyamatban lévő három végrehajtási eljárás megszüntetését a Pesti Központi Kerületi Bíróságon (PKKB). A PKKB végzésével megállapította, hogy kizárólag a III. r. felperesre van kizárólagos illetékessége, ezért az I.-II.-III. r. felepresek kereseti kérelme ugyanabban a végrehajtás megszüntetése iránti perben nem bírálható el. Utalt arra, hogy az I.-II. r. felperesek lakóhelye Csömörön van, majd egy későbbi végzésével jogerősen megállapította illetékességének hiányát, és a keresetlevelet a perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Gödöllői Járásbírósághoz rendelte áttenni. Határozatát

azzal indokolta, hogy az I.-II. r. felperesek lakóhelye Csömörön van és a Pp. 367. §-a alapján a perre az adós, vagyis a felperesek lakóhelye szerint illetékes bíróság kizárólagosan illetékes. A Gödöllői Járásbíróság jogerős végzésével szintén megállapította illetékességének hiányát, és az iratokat felterjesztette az ügyben eljáró bíróság kijelölése végett a Fővárosi Ítéltáblához. Határozatát szintén a Pp. 367. §-ára alapította, és azzal indokolta, hogy a felperesek által megszüntetni kért mindkét végrehajtást a PKKB, és nem közjegyző rendelte el, ezért a perre kizárólag a PKKB rendelkezik illetékességgel, függetlenül attól, hogy a felperesek csömöri lakosok. A Fővárosi Ítéltábla végzésében a Gödöllői Járásbíróság álláspontjával értett egyet: a felterjesztett iratok alapján megállapította, hogy mindkét megszüntetni kért végrehajtási eljárást a PKKB rendelte el végrehajtási záradékkal, ezért az adós felperesek lakóhelyére tekintet nélkül a Pp. 367. §-a alapján a per lefolytatására a végrehajtási eljárást elrendelő Pesti Központi Kerületi Bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel.⁹

Abban az esetben, ha a Kúria a felülvizsgálati eljárásban történő gyermektartásdíj megállapítása esetén a közvetlen felhívást tartalmazó ítéletét megküldi a munkáltatónak, és az így elrendelt végrehajtás megszüntetését kéri, a per lefolytatására az egységesen követett bírói gyakorlat szerint az adós lakóhelye szerinti helyi bíróság illetékes.¹⁰

A felszámolás alatt álló végrehajtást kérő ellen indított végrehajtás megszüntetésére irányuló eljárás nem minősül a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 38. §. (3) bekezdése értelmében a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelésnek, ezért erre az eljárásra a Pp. végrehajtási perekre irányadó rendelkezései vonatkoznak, azaz nem alkalmazható a Pp. 130.§ (1) bekezdésének b) pontja.¹¹

Abban az esetben, ha egyetemlegesen kötelezett adósok indítanak pert végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt, az egyetemlegesség nem jut szerephez: illetékesség hiánya miatt elkülönítésnek és áttételnek van helye. Ennek megfelelően járt el a Dunakeszi Járásbíróság, amikor észlelve, hogy az adósok egyikének vonatkozásában illetékességgel nem rendelkezik,

⁹ Fővárosi Ítéltábla 3.Pkk.26.833/2013/1. sz. végzés

¹⁰ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 4. o.

¹¹ BH 1994. 444.

elkülönítésről és a hivatkozott adós vonatkozásában a keresetlevélnek az illetékes Gödöllői Járásbírósághoz történő áttételéről rendelkezett.¹²

3. A felek személye és a képviselet

3.1. A felek személye

A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perekben a Pp. 366. §-a értelmében a felperes minden esetben a végrehajtási eljárás adósa, az alperes pedig a végrehajtást kérő. Ha a felek személyében változás következik be, értelemszerűen az adós jogutódja lesz a felperes, a végrehajtást kérő jogutódja pedig az alperes, ilyen esetekben azonban a jogutódlás kérdésben határozni kell, méghozzá elsődlegesen nem is a perben: az, hogy ki az adós vagy a végrehajtást kérő, az a végrehajtási eljárásból derül ki, tehát a jogutódlás kérdésben is először a végrehajtást foganatosító bíróságnak kell döntenie, és csak ezt követően lehet a perben megállapítani az adós vagy a végrehajtást kérő személyében bekövetkezett jogutódlást. A Budapest Környéki Törvényszék gyakorlatában ennek elbírálásig a peres eljárás felfüggesztésére kerülhet sor.¹³ Ugyanakkor országos szinten nem egységes a gyakorlat a felfüggeszthetőség kérdésében, ugyanis másik törvényszék területén eljáró bírák a hivatkozottakkal ellentétben éppen úgy foglaltak állást, hogy ha a perben eljáró bíróság észleli, hogy valamelyik fél pozíciójában jogutódlás következett be, de a végrehajtást foganatosító bíróság még nem döntött erről, ez nem a per eldöntésének előzetes kérdése, ezért per tárgyalását a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján nem lehet felfüggeszteni. Álláspontjuk szerint ilyen esetben a tárgyalást el kell halasztani, és határidőt kell biztosítani a félnek a jogutódlás megállapítása iránti eljárásra a nemperes végrehajtási eljárás keretében, ugyanis a Vht. 39. §-ának speciális szabálya folytán a perben erre nincs lehetőség.¹⁴ Hangsúlyozták, hogy a felfüggesztés jogdogmatikailag nem jó megoldás, mivel a jogutódlást nem lehet előkérdésnek tekinteni, hiszen a jogutódlás eljárásjogi kérdés, míg az előkérdés mindig anyagi jogi kérdés.¹⁵

Ha a pert nem a végrehajtható okiraton megnevezett adós indítja, vagy az adós nem a végrehajtható okiraton megnevezett végrehajtást kérő ellen indítja, a bíróságnak a perben

¹² Dunakeszi Járásbíróság 1.P.20.790/2013.

¹³ dr. Reményi Éva, dr. Szabolcsi-Varga Krisztina, dr. Rabb Zsuzsánna Mária, 2013. október 11. A végrehajtási perekkel kapcsolatos gyakorlat, illetve a felmerülő problémák, Budapest Környéki Törvényszék, 5. o.

¹⁴ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 9. o.

¹⁵ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 13. o.

vizsgáltnia kell a fél perbeli legitimációját, ennek elmulasztása esetén ugyanis a bíróság lényeges eljárási szabályt sért.¹⁶

A keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani a Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja alapján, ha a pert nem az adós indította meg. Ugyanakkor, ha azt lehet megállapítani, hogy az adós vagy jogutódja a pert nem a végrehajtást kérővel vagy jogutódjával szemben indította, csak a perbevonásra vonatkozó bírói felhívás eredménytelensége esetén alkalmazható az elutasítás.

Problémát jelent a gyakorlatban, hogy ki ellen kell megindítani a végrehajtás megszüntetése iránti pert, ha a gazdasági társaság végrehajtást kérő a keresetlevél benyújtását megelőzően jogutód nélkül megszűnt. Mivel ilyen esetben a per megindításakor az alperes nem rendelkezik perbeli jogképességgel, a keresetlevelet a Pp. 130. (1) bekezdésének e) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani, azonban a végzésben ki lehet oktatni a felet, hogy a Vht. 9. §-án keresztül érvényesülő Pp. 111. § (7) bekezdése szerint a nem peres eljárás keretében a végrehajtás megszüntetése céljából ügygondnok kirendelését kérheti.¹⁷

A hitelezői igények kielégítése nélküli felszámolási eljárást követően megszűnt gazdasági társaság esetében a követelés a hitelezőket illette volna, ha azt a felszámolási eljárásban érvényesítették volna, tehát ilyen esetben a Cstv. 56. § (2) bekezdése értelmében, a záró végzésben foglalt engedményezés folytán, a hitelezők, mint jogutódok perelhetők.¹⁸

Problémaként merült fel a gyakorlatban, hogy ki ellen kell megindítani a pert, ha olyan régen született magánszemély javára van végrehajtási jog bejegyezve az ingatlan-nyilvántartásba, akiről tudni lehet, hogy elvileg már nem élhet. A Pp. 101. § (1) bekezdésének utolsó mondata értelmében a per az elhalt ismeretlen örökösei mint alperesek ellen indítandó, hirdetmény útján kell a kézbesítést teljesíteni részükre, és a 102. § (3) bekezdése alapján, mivel a keresetlevél is kézbesítendő, ügygondnok kirendelése is kötelező. Ezzel némileg ellentétes véleményt tükröz az EBH 2004. 1131. sz. döntés, amely szerint ingatlanilletőség tulajdonjogának megszerzése iránti kereset nem terjeszthető elő az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonostárs "ismeretlen örököse" ellen, így a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani. Azonban ennél a

¹⁶ BH 1992. 602.

¹⁷ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 6. o.

¹⁸ Pfv. VIII. 21.680/1997, Pfv. VI. 23.317/1996.

tényállásnál jelentőséggel bírt az, hogy a 6/1958. (VII.4.) IM rendelet 31. §-a értelmében a hagyatéki eljárás kötelező volt a magyar állampolgár belföldi hagyatéka tekintetében, ezért szükségképpen örökös a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 599. § (3) bekezdése értelmében az állam lett, míg a bejegyzett végrehajtási jognál nem kötelező a hagyatéki eljárás lefolytatása, így nem kell a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítani, arra figyelemmel, hogy az alperes személye nem került megjelölésre.¹⁹

3.2. A felek képvisellete

A Pp. 70. § (2) bekezdése szerint a per vitelére adott meghatalmazás kiterjed a perrel kapcsolatos minden nyilatkozatra és cselekményre, beleértve a végrehajtási eljárás során indított kereseteket is. Ha tehát a megszüntetni kért végrehajtási eljárás peres eljárásban hozott jogerős döntés alapján indult, a perbeli meghatalmazás kiterjed a végrehajtással kapcsolatos perekre is. Kivételt képez ez alól, ha a magából a meghatalmazásból kitűnik annak korlátozott volta, vagyis az, hogy a meghatalmazás csak kifejezetten egyes perbeli cselekményekre vonatkozott. Figyelemmel azonban arra, hogy az alapügy iratai nem mindig kerülnek szerelésre a végrehajtás megszüntetése iránti per irataihoz, a meghatalmazásban lévő korlátozás se derül ki mindig a tárgyalás kitűzését megelőzően a végrehajtás megszüntetése iránti perben eljáró bíróság számára.

Egységesnek tekinthető a gyakorlat abban a tekintetben, hogy a tárgyalásra mind az alapügyben meghatalmazottként eljáró személyt, mind az ügyfelet idézi a bíróság. A Pp. 70. § (1) bekezdésének és a 71. §-ának összevetéséből következik, hogy szabályszerűnek minősül a korábban meghatalmazottként eljáró jogi képviselő idézése, ha az idézést átveszi, és noha a meghatalmazása megszűnt, ezt a bíróságnak nem jelenti be. Ugyanakkor, ha a képviselő az idézés átvételét követően bejelenti, hogy meghatalmazása már nem áll fenn, idézését nem lehet szabályszerűnek tekinteni, és a fél személyes idézésének hiányában a tárgyalást el kell halasztani.²⁰

Amennyiben a végrehajtási eljárás záradékolással indult, és abban az eljárásban meghatalmazott képviselte a felet, az a meghatalmazás - szemben a per vitelére adott meghatalmazással - nem terjed ki a végrehajtási perekre, mert a Pp. idézett rendelkezése szerint nempertes eljárásban adott meghatalmazás alapján a meghatalmazott peres eljárásban nem járhat

¹⁹ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 8-9. o.

²⁰ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 7. o.

el. Ebben az esetben a bíróságnak meg kell követelnie a peres ügy vitelére szóló meghatalmazás csatolását, és amíg ez nem történik meg, a félnek kell kézbesíteni az iratokat.²¹

Összefoglalásképpen tehát elmondható, hogy korlátozás hiányában az adós alapperbeli meghatalmazottja jogosult a végrehajtás megszüntetése, illetőleg korlátozása iránti per keresetlevelének előterjesztésére, a végrehajtást kérő alapperbeli meghatalmazottja pedig a keresetlevél átvételére, s a meghatalmazott elláthatja a fél perbeli képviselőt is a végrehajtási perben.

4. A pertárgy értéke és az eljárási illeték

A Pp. 24. § (2) bekezdésének g) pontja szerint a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értékeként a végrehajtási összeget, illetőleg annak azt a részét kell számításba venni, amelyre a végrehajtási jog megszüntét állítják. A Pp. 24. § (2) bekezdésének g) pontja az utolsó fordulatában kifejezetten kimondja, hogy az a) pont rendelkezései itt is megfelelően irányadók, azaz tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék, más időszakos szolgáltatás vagy haszonvétel iránti perben a még teljesítendő valamennyi szolgáltatás értékét figyelembe kell venni, de nem többet, mint az egy évi szolgáltatás értékét.

A végrehajtás megszüntetése vagy korlátozási perekben tehát a pertárgy értéke a végrehajtási összeg, illetőleg annak azon része, melyre a végrehajtási jog megszüntét állítják. A végrehajtási összegbe pedig beletartozik a főkövetelésen kívül valamennyi járulék, kamat, költség is.

A pertárgy értékének megjelölése a Pp. 26. §-ában foglaltak alapján a felperes kötelezettsége, azonban a gyakorlatban számos esetben előfordul - még a jogi képviselővel eljáró felek esetén is -, hogy a felperes a keresetlevélben a pertárgy értékét nem, vagy nem a Pp. 24. § (2) bekezdésének g) pontjában foglalt speciális szabály figyelembe vételével jelöli meg. A pertárgy értékének pontos megjelölése azért is különösen fontos, mert ehhez igazodik a lerovandó eljárási illeték összege.

²¹ Reményi-Szabolcsi-Varga-Rabb 2013., 5. o.

A végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben az illetéklerovás általános szabálya irányadó, tehát a pertárgy értékének 6 %-át kitevő illetéket kell leróni, figyelembe véve természetesen a peres eljárás illetékének jogszabályban rögzített minimális, illetőleg maximális összegét is.²²

Ha a fél a pertárgy értékét egyáltalán nem, vagy tévesen a járulékok figyelembe vétele nélkül jelöli meg, a per tárgyának értékét a bíróság is meghatározhatja. A Kúria több iránymutató döntésében is kifejtette, hogy a bíróságnak szükség esetén hivatalból kell intézkednie a pertárgy értékének tisztázása és az eljárási illeték helyes összegének megállapítása érdekében.²³

Noha a Pp. 124. § (2) bekezdésének c) pontja lehetőséget biztosít - hiánypótlási felhívás kiadásának mellőzésével - a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására abban az esetben, ha a jogi képviselővel eljáró fél elmulasztotta az eljárási illeték megfizetésére vonatkozó kötelezettség teljesítését, az egységesen követett bírói gyakorlat szerint nincs helye a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának illetékihiány miatt akkor, ha a fél a jogi álláspontja szerinti pertárgy értéknek megfelelő illetéket lerőta. Ez esetben ugyanis nincs olyan nyilvánvalóan szándékos vagy nagyfokú gondatlanságból fakadó, indokolatlan mulasztás, amely a hivatkozott elutasítási ok alkalmazását vonná maga után.²⁴ A gyakorlatban tehát a pertárgyérték téves megjelölése és az illeték alacsonyabb összegben történt lerovása esetén hiánypótlásra felhívó végzés kiadására kerül sor a hiányzó illetékösszeg vonatkozásában, és csak ennek eredménytelensége esetén utasítja el a bíróság a Pp. 130. § (1) bekezdésének j) pontja alapján a keresetlevelet.

A tartásdíjra irányuló végrehajtás megszüntetési, korlátozási perek tárgyi költségfeljegyzési jogosak a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban című, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés e) pontja alapján. Más pereknél az alapperre biztosított sem tárgyi, sem személyi költségkedvezmény nem hat ki a perrel kapcsolatos végrehajtás megszüntetésre vagy korlátozása iránti perre. A gyakorlatban gyakran tapasztalható, hogy a gyermektartásdíj megszüntetésére irányuló végrehajtási perben a felperes „a biztonság kedvéért” a keresetlevélre lerója az eljárási illetéket, egyúttal teljes személyes költségmentesség

²² Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 42. § (1) bek. a) pont

²³ BH.1987.22.

²⁴ EBH 2001.529.

engedélyezését kéri. Amennyiben a bíróság a fél részére személyes költségmentességet engedélyez, a feleslegesen lerótt illeték visszatérítésének lehet helye az Itv. 80. § (1) bekezdésének i) pontja alapján.

A pertárgyérték megjelölésének elmulasztása különösen olyan esetekben okoz - gyakran szinte megoldhatatlannak tűnő - problémát, ha a per nem tárgyi költségfeljegyzési jogos és valamely oknál fogva a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának van helye. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 2011. november 30. napjától hatályos 58. § (1) bekezdésének f) pontja értelmében az illeték a peres eljárás illetékének 10 %-a, ha a bíróság az eljárást megindító beadványt idézés kibocsátása - nemperes eljárás esetén érdemi vizsgálat, cégbírósági eljárás esetén hiánypótlási eljárás lefolytatása - nélkül, hivatalból elutasítja, vagy a pert a [Pp. 157. § a\) pontja](#) alapján megszünteti. Gyakran előfordul, hogy a benyújtott keresetlevél oly mértékben hiányos, hogy abból a pertárgy értéke nem állapítható meg, a felperes azonban a hiánypótlásra felhívó végzésre nem reagál, így a bíróságnak nem áll rendelkezésére megfelelő nyilatkozat vagy okirat a pertárgy értékének, és az annak alapján számítandó - elutasítás esetén mérsékelt összegű - illetéknek a meghatározásához. Ilyenkor megoldás lehet, hogy a bíróság az Itv. 39. § (3) bekezdésének a) pontjából kiindulva az illeték mérsékelt összegét 2.100,- Ft-ban állapítja meg²⁵, azonban e gyakorlat helyességét igazoló törvényszéki határozat jelenleg még nem áll rendelkezésre. Az illeték mérsékelt összegének meghatározása ugyanakkor mindenképp szükségszerű, ugyanis a Pp. 2014. január 1. napjától hatályos 85. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében az eljárást megindító beadvány idézés kibocsátása nélküli, hivatalból elutasítása esetén költségmentesség nem engedélyezhető, így tehát a megfizetendő illeték összegének meghatározása nem mellőzhető.

Egységes a bírósági gyakorlat abban a tekintetben, hogy ha az egyetemlegesen kötelezett adósok által indított végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben illetékesség hiánya miatt elkülönítésnek és áttételnek van helye, az illetéket perenként kell leróni.

²⁵ Gödöllői Járásbíróság 6.P.22.178/2013/5., Gödöllői Járásbíróság 6.P.20.339/2013/4.

5. Elhatárolási kérdések

A Pp. 3. § (2) bekezdésének második mondata rögzíti, hogy a bíróság a fél által előterjesztett kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe. A fél által benyújtott kérelemben előadott tényállás, a kérelem jogalapja és a kérelemmel elérni kívánt cél egybevetése alapján kell megállapítani, hogy az adott kérelem milyen eljárásban bírálendő el. Gyakran előfordul, hogy a felek végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti kereseti kérelem elnevezéssel terjesztenek elő beadványt a bíróságon, melynek tartalma alapján azonban kiderül, hogy nincs helye a végrehajtási per lefolytatásának:

- Ha maga a végrehajtást kérő kéri a végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását, a kérelemről a Vht. 55. §-a szerint a végrehajtást fogantatosító bíróságnak kell döntenie, a végrehajtási eljárás keretében. A végrehajtást kérő a Vht. 40. (1) bekezdése alapján köteles haladéktalanul bejelenteni a végrehajtónak a végrehajtandó követelés megszűnését, illetve csökkenését. Ilyen esetben, ha nincs meg nem fizetett végrehajtási költség, még a bíróság intézkedésére sincs szükség, mivel a követelés megszűnésével a végrehajtás befejeződik, a követelés csökkenése esetén pedig a végrehajtó a csökkent követelés összegére folytatja a végrehajtást.

- Ha a végrehajtandó határozatot jogerős határozat hatályon kívül helyezte vagy megváltoztatta, a Vht. 56. § (1) bekezdése alapján a végrehajtást elrendelő bíróság a végrehajtási - azaz nemperes - eljárás keretében végzéssel szünteti meg vagy korlátozza a végrehajtást.

- Ha a végrehajtandó határozatot jogerős határozat hatályon kívül helyezte vagy megváltoztatta, azonban az adós önként teljesített vagy a végrehajtási eljárás keretében a követelést részben vagy egészben behajtották tőle, a Vht. 56. § (2) bekezdése alapján visszévégrehajtási eljárást indíthat a végrehajtást kérővel szemben.

- Ha az adós olyan körülményre hivatkozik, amely a végrehajtandó határozat meghozatalát megelőzően keletkezett, perújításnak van helye. Abban az esetben tehát, ha a felek arra hivatkoznak, hogy például a kölcsön visszafizetése még az ítélelhozatal előtt megtörtént, a végrehajtás megszüntetése iránti keresetet el kell utasítani, ugyanis e perben a végrehajtás

alapjául szolgáló eljárás, illetőleg annak törvényessége nem vitatható, az alapperben hozott, végrehajtani kért határozat jogszerűsége már nem vizsgálható.²⁶

A gyakorlatban felmerül a kérdés, van-e mód arra, hogy a bíróság a jogi képviselő nélkül eljáró fél által előterjesztett beadványt perújítási kérelemnek tekintse. Egyik álláspont az, hogy kioktatás után sor kerülhet arra, hogy a fél eláll a végrehajtás megszüntetése iránti kereseti kérelmétől, ez a per megszüntetésre kerül, a fél pedig külön perújítási eljárást kezdeményez. Ha a fél nem áll el a kereseti kérelmétől, kifejezetten ezen a címen tartja fenn azt, akkor a keresetet érdemben el kell utasítani. Ettől eltérő álláspont szerint a kérelmet külön kioktatás nélkül, tartalma alapján is lehet perújítási kérelemnek tekinteni és ennek megfelelően tárgyalni, természetesen a perbeli pozíciók ebben az esetben változni fognak, hiszen a perújítási eljárásban minden fél megtartja az eredeti perbeli állását, így megfordul a perállás.²⁷

Amennyiben a fél keresetében arra hivatkozik, hogy több részletet fizetett, néhányat az alaphatározat előtt, néhányat pedig a jogerős határozat után, kérelmét két külön számra kell lajstromozni: perújítás és végrehajtás megszüntetése/korlátozása pertárgy feltüntetésével, és a végrehajtás megszüntetési/korlátozási per tárgyalását a perújítási kérelem jogerős elbírálásáig fel kell függeszteni.²⁸

Időnként előfordul az is, hogy a fél a tartalmában egyértelműen perújítás iránti kérelemnek tekintendő beadványát a nemperes végrehajtási eljárásban terjeszti elő, ahol azt végrehajtás megszüntetése iránti keresetlevélnek tekintve peres számra iktatják vagy átteszik a végrehajtás megszüntetése iránti per lefolytatására illetékes bírósághoz. Ilyenkor a további felesleges áttétel/felterjesztés megelőzése céljából a legcélszerűbb hiánypótlási eljárás keretében egyértelműsíteni, hogy a fél a kérelmében valóban a végrehajtás alapjául szolgáló határozatban foglaltakat vitatja-e, és ha igen, tájékoztatni, hogy igényét perújítási eljárásban érvényesítheti.

- Ha a végrehajtandó határozat a jövőre előre esedékesen időszakos szolgáltatás megfizetésére kötelezte az adóst, akinek a körülményeiben a határozat meghozatala óta lényeges változás következett be, az adós a Pp. 230. §-a alapján indíthat pert a szolgáltatás összegének

²⁶ Legfelsőbb Bíróság Pfv.I.20.605/2001/3., Pfv.IV.21.326/2001/7., illetve Pfv.VIII.21.132/1998. sz. számú eseti döntések

²⁷ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 15. o.

²⁸ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., uo.

leszállítása vagy fizetési kötelezettségének megszüntetése iránt. Lényeges különbség a kétféle pertípus között, hogy míg a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti perben hozott ítélet a kötelezésen és terjedelmén nem változtat, hanem csak a végrehajtandó határozat végrehajtását érinti, addig a Pp. 230. §-a alapján indított perben a bíróság ítéletében a jogerős határozatában foglalt kötelezésre irányuló rendelkezést megváltoztatja.²⁹

- Ha az adós arra hivatkozik, hogy a bíróság vagy a közjegyző a végrehajtási lapot a törvény megsértésével állította ki, vagy az okiratot a törvény megsértésével látta el végrehajtási záradékkal, ezen kérelmét a Vht. 211. §-ában foglaltak szerinti végrehajtási lap visszavonása, illetőleg a záradék törlése iránti kérelemnek kell tekinteni. Gyakran előfordul, hogy a fél a végrehajtási záradékkal elrendelt végrehajtási eljárás megszüntetését az alapul fekvő kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkozással kéri, keresetlevelében azonban egyúttal a végrehajtási záradék törvénysértő kibocsátására is hivatkozik. Ezen esetekre a Gödöllői Járásbíróságon az a gyakorlat alakult ki, hogy a bíróság a záradék törlése iránti kérelem tekintetében végzéssel megállapítja hatáskörének a hiányát, és a kérelmet átteni rendeli a záradékot kibocsátó közjegyzőhöz, figyelemmel arra, hogy a záradék törlésére irányuló kérelem elbírálására az okiratot záradékoló közjegyző rendelkezik hatáskörrel, a záradék törlése iránti kérelem elbírálásának pedig meg kell előznie a végrehajtás megszüntetése iránti pert, ugyanis a záradék törlése azt eredményezi, hogy nem lesz folyamatban lévő végrehajtási eljárás, végrehajtás megszüntetése iránti per azonban értelemszerűen csak a folyamatban lévő végrehajtási eljárás megszüntetése iránt indítható.³⁰

- Ha a végrehajtás során a felek személyében változás áll be, és ez a végrehajtható okirat kiállítása után derül ki, a végrehajtást foganatosító bíróság a jogutódlás kérdésében végzéssel határoz. Végrehajtás megszüntetése iránti pernek nincs helye sem jogelőd adós részéről, sem a jogelőd végrehajtást kérővel szemben.³¹

- Ha külön törvény alapján kell a végrehajtást megszüntetni, illetve korlátozni, a Vht. 55. § b) pontja szerint a végrehajtást foganatosító bíróság dönt e kérdésről. Ilyen törvény pl. a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény.

²⁹ Németh-Kiss 2006., 2194. o.

³⁰ Gödöllői Járásbíróság 6. P.20.344/2014/2. sz. végzés, Gödöllői Járásbíróság 6.P.22.204/2013/8. sz. végzés

³¹ BH 1990. 63.

- Ha az adós a végrehajtó törvénytelen intézkedését vagy intézkedésének elmulasztását sérelmezi, a Vht. 217. §-a alapján végrehajtási kifogást terjeszthet elő a végrehajtást foganatosító bíróságnál.

- Ha az adós azt kifogásolja, hogy a végrehajtó olyan vagyontárgyakat foglalt le nála, melyek harmadik személy tulajdonában állnak, vagy amelyekre harmadik személynek más olyan joga van, mely a vagyontárgyak végrehajtás során történő értékesítésének akadályát képezik, szintén nem végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti per indításának van helye: ebben az esetben a harmadik személy az, aki igénypert indíthat a végrehajtást kérővel szemben.

A gyakorlatban az a tapasztalat, hogy az elhatárolás időnként még a jogi képviselővel eljáró felek számára is problémát okoz. Ez történt a Gödöllői Járásbíróság előtt indult 6.P.20.292/2013. számú ügyben is, amelyben a felperes a keresetében egyrészt egy olyan végrehajtási eljárás megszüntetését kérte, melynek nem is ő volt az adója, másrészt a keresetlevélből megállapítható volt, hogy a felperes tulajdonképpen nem a végrehajtás megszüntetését, hanem csupán a lefoglalt, de nem az adós tulajdonában álló ingóságok foglalás alóli feloldását szeretné elérni. Minderre tekintettel a bíróság a keresetlevelet a Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja alapján elutasította, valamint tájékoztatta a felperest, hogy a lefoglalt, de nem az adós tulajdonában álló ingóságok foglalás alóli feloldása érdekében végrehajtási igénypert kell indítani.³²

A fenti felsorolásból³³ tehát látható, hogy a gyakorlatban számos olyan helyzet adódhat, amikor - bár elsőre talán úgy tűnik - nincs helye végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási per indításának, ezért a fél beadványát az elnevezésétől függetlenül tartalma alapján is mindig alaposan meg kell vizsgálni, mielőtt a bíróság az ügyben bármilyen intézkedést tesz, különös tekintettel arra is, hogy ma már a Pp. 130. §-a alapján történő elutasításnak is illetékviselési vonzata van, illetőleg egy téves elnevezéssel és nem egyértelmű tartalommal benyújtott kérelem elutasítása a megfelelő kérelem határidőben való előterjesztésének akadálya lehet.

³² Gödöllői Járásbíróság 6.P. 20.292/2013/2.

³³ Az elhatárolásokra vonatkozó felsorolás alapja: Pestovics, 2000., 103-105. o.

Nincs helye végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per indításának a következő esetekben:

- átutalási végzéssel elrendelt végrehajtás,
- biztosítási intézkedés, ideiglenes intézkedés,
- ha a végrehajtás elrendelése a bíróság pénzbüntetésről, pénzbírságról, rendbírságról, vagyonekobzásról, elkobzás alá eső érték és vagyoni előny megfizetésére kötelezésről, valamint bűnügyi költségről szóló értesítése alapján történik,
- a bűnügyi zárlatot elrendelő határozat alapján indult végrehajtás esetén.

A felsorolt ügýtípusok vonatkozásában azonban egyértelmű lehet a végrehajtási perek kizártsága a felek és jogi képviselőik számára, legalábbis a gyakorlatban nagyon ritkán - szinte egyáltalán nem - fordul elő, hogy a hivatkozott típusú ügyekkel összefüggésben végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti per indítására kerüljön sor.

Végül vannak olyan esetek is, amikor a fél választása szerint végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti pert is indíthat, azonban egyéb jogorvoslat is a rendelkezésére áll:

- ha a bíróság a végrehajtási kérelem előterjesztését megelőző hat hónapnál régebbi tartásdíj részletekre is elrendelte a végrehajtást és az adós ezt sérelmesnek tartja, fellebbezést terjeszthet elő a közvetlen bírósági letiltó végzés ellen, vagy kérheti a végrehajtási lap visszavonását, de pert is indíthat a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt. A perben pedig hivatkozhat arra, hogy a hat hónapnál régebbi tartásdíj hátralék nem az ő rosszhiszemű magatartására vezethető vissza, illetve, hogy a végrehajtást kérő a tartásdíj hátralék érvényesítését alapos okból mulasztotta el.
- a közvetlen bírósági letiltó végzéssel szemben a felek fellebbezéssel is élhetnek, de az adós pert is indíthat a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt.
- alaki hibás okirat záradékolása esetén, valamint akkor, ha az okiratba foglalt követelés semmis szerződésből ered, vagy ha olyan követelés érvényesítéséről van szó, amely

bírósági úton nem érvényesíthető, lehetőség van a záradékolás megtagadására, a záradék visszavonására, a letiltó végzés meghozatala iránti kérelem elutasítására, a letiltó végzés elleni fellebbezés előterjesztésére, de per is indítható a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt.³⁴

6. A végrehajtás felfüggesztése

A Pp. 370. §-a kimondja, hogy a végrehajtás megszüntetési és korlátozási perben eljáró bíróság a végrehajtást felfüggesztheti. A végrehajtás felfüggesztése azt jelenti, hogy a végrehajtást nem lehet tovább folytatni, az eljárás megáll abban a helyzetben, amelyben a felfüggesztéskor van.

A végrehajtás csak kérelemre függeszthető fel. A kérelem többször is előterjeszhető.³⁵ A jogi képviselő nélkül eljáró felet a felfüggesztés iránti kérelem előterjesztésének lehetőségéről tájékoztatni kell. Akad olyan nézet is, miszerint a Pp. 370. §-a alapján a végrehajtás felfüggesztésére hivatalból is sor kerülhet, ez az álláspont azonban nem tartható, hiszen a Pp. 3. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság csak kérelemre dönthet. Ezt az érvelést támasztja alá az is, hogy a Pp. 267. § (2) bekezdése kifejezetten rendelkezik arról, hogy ha a perújítás sikere valószínűnek mutatkozik a bíróság az ítélet végrehajtását hivatalból felfüggesztheti, vagyis a hivatalból történő felfüggesztés lehetősége a perújítás esetén kifejezetten rögzítésre került, míg a végrehajtási perekben nem.

A kérelmet előterjesztheti az adós is és a végrehajtást kérő is, de nyilván az adós érdeke, hogy az ügyben hozandó döntésig a végrehajtás megakadjon.

A kérelem előterjeszhető a keresetlevélben, de a per során is bármikor. Az adósnak célszerű a kérelmet mielőbb előterjesztenie, hogy elkerülje azt a helyzetet, hogy a végrehajtási eljárás befejeződik, mielőtt a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben jogerős döntés születne.

A kérelemnek tartalmaznia kell minden körülményt, amely alapján megállapítható, hogy a kérelem alapos-e. E körülményeket bizonyítani nem kell, csak valószínűsíteni. A bíróságnak mérlegelési joga van, azt kell mérlegelnie, hogy az előadottak bizonyítása esetén a pernyertesség

³⁴ Pestovics, 2000., 106. o.

³⁵ dr. Bodnár Éva: A végrehajtás felfüggesztéséről, <http://www.jogiforum.hu/publikaciok/538>, 2014.08.12.

valószínűnek mutatkozik-e, tehát csak az elvi lehetőségét kell mérlegelni a kereset alaposágának. A felfüggesztésről indokolt, fellebbezhető végzésben kell dönteni, mely meghozható tárgyaláson kívül, de akár tárgyaláson is. Nem lehet a végrehajtást felfüggesztő végzést a Vht. 48. §-ára hivatkozással indokolni. A Vht. 48. §-a a nemperes végrehajtási eljárásra vonatkozik, a végrehajtási eljárásban előterjesztett felfüggesztés iránti kérelem elbírálása során pedig egész más körülményeket kell vizsgálni, mint a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben. A végrehajtást felfüggesztő végzés indokolásakor vigyázni kell arra is, hogy az érdemi elbírálás körébe tartozó indokolásba véletlenül se menjünk bele.³⁶ A végrehajtást felfüggesztő végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya, vagyis a végrehajtási eljárást mindaddig nem lehet folytatni, amíg a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatva a végrehajtás felfüggesztését meg nem szünteti.³⁷

A végrehajtót rögtön értesíteni kell a felfüggesztés elrendeléséről, akár telefonon vagy telefaxon is, mivel gyakran előfordul az a helyzet, amikor azzal adja be a végrehajtás megszüntetése iránti kérelmét az adós, hogy másnap árverezik az ingatlanát.

A bíróság a felfüggesztő végzéséhez nincs kötve, a per folyamán azt bármikor megváltoztathatja. Ha utóbb, még az érdemi határozat meghozatala előtt ezt teszi, akkor a határozata ellen fellebbezésnek van helye.

A végrehajtás felfüggesztésének tartama alatt a végrehajtási jog elévülése nyugszik.

Ha a bíróság a keresetet elutasította, a pert megszüntette vagy a per szünetelés folytán megszűnt, rendelkezni kell a végrehajtás folytatásáról. Nem egységes a gyakorlat abban a tekintetben, hogy ezt milyen formában kell a bíróságnak megtennie: egyes nézetek szerint fellebbezhető végzést kell hozni a végrehajtás folytatásáról, mások szerint elegendő a jogerős ítéletet vagy egyéb határozatot megküldeni a végrehajtó részére.³⁸ Álláspontom szerint a legcélszerűbb a kereset elutasítása esetén az ítéletben rendelkezni a végrehajtás folytatásáról akként, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően a bíróság elrendeli a felfüggesztett végrehajtás folytatását, így elegendő a jogerős ítéletet megküldeni a végrehajtónak.

³⁶ Reményi-Szabolcsi-Varga-Rabb 2013., 5. o.

³⁷ Pestovics, 2000., 108. o.

³⁸ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 23. o.

7. Egyéb eljárásjogi kérdések

A végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti keresetlevélnek tartalmaznia kell, hogy a végrehajtás melyik végrehajtónál milyen szám alatt van folyamatban, illetve a felperes határozott kereseti kérelmét, hogy végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását kéri.

A végrehajtás megszüntetési és korlátozási perben a bíróság a Pp. 370/A. § (1) bekezdésében foglaltak alapján soron kívül jár el, a tárgyalást legkésőbb a keresetlevél benyújtásától számított 15. npra tűzi ki. A soron kívüliség abban is megmutatkozik, hogy bár a Pp. 104/A. § (1) bekezdése értelmében a napokban megállapított határidőbe nem számít bele minden évnek a július 15-től augusztus 20-ig terjedő időszaka (törvénykezési szünet), a végrehajtási perekre ez a szabály a Pp. 104/A. § (2) bekezdésének c) pontja alapján nem vonatkozik. A 15 napos kitűzési idő kisebb csúszása nem abszolút hatályon kívül helyezési ok, mert az ügy érdemére nem hat ki.

Egyes nézetek szerint a végrehajtás megszüntetési, korlátozási perekben nincs tárgyalási időköz, így arra hivatkozni, hogy nem volt idő a felkészülésre, nem lehet, lényegében fogalmilag kizárt.³⁹ A gyakorlatban azonban olyan álláspont is ismeretes, amely szerint a Pp. XXV. Fejezetének eltérő rendelkezése hiányában a Pp. tárgyalási időközt szabályozó 125. § (2) bekezdése ezen perekben is alkalmazandó, legfeljebb arra van lehetőség, hogy a bíróság a tárgyalási időközt lerövidítse.

A perben - kizáró rendelkezés hiányában - helye lehet viszontkereset előterjesztésének a Pp. 147. §-ában foglalt feltételek megléte esetén, illetőleg lehetőség van arra is, hogy a felek perbeli egyezsége kössenek. Ez utóbbira általában a gyermektartásdíj végrehajtásának megszüntetése iránti perekben szokott sor kerülni, amikor a felek között tulajdonképpen nincs érdemi vita a hátralék fennállását illetően, csupán annak pontos összegét nem tudják meghatározni, a tárgyaláson azonban „közös gondolkozva”, kölcsönös engedményekkel hajlandóak a tartozás összegének kompromisszumos megállapítására.

A perben a Pp. 370/A. § (1) bekezdésének utolsó fordulata szerint szünetelésnek nincs helye. Előfordulhat azonban olyan eset, hogy a felperes (adós) a megadott címről nem idézhető és az alperes nem kéri a hirdetményi idézést, hiszen nyilvánvalóan nem áll érdekében. Ilyenkor egyes

³⁹ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 8. o.

bíróságok elfogadhatónak tartják a szünetelést, mivel a felperes szabályszerű idézésének hiányában egyébként sem lehet tárgyalást tartani, a bíróság pedig hivatalból hirdetményi idézést nem rendelhet el. Másik álláspont szerint ilyenkor ügygondnokot kell kirendelni a felperes részére és őt idézni, bár ekkor is feltétel lenne a felperes hirdetményi idézése, amire hivatalból nem kerülhet sor.⁴⁰

A végrehajtás megszüntetési és korlátozási perekben a bírósági meghagyás kibocsátására vonatkozóan kétféle álláspont létezik: az egyik szerint kibocsátható, mert a Pp. 365. § alapján alkalmazandó e szabály is, hiszen a speciális rendelkezések között erre vonatkozó tilalom nincs és a PK. 172.sz állásfoglalás a) pontja szerint, amennyiben a törvény kizáró rendelkezést nem tartalmaz, valamennyi keresetfajta tekintetében van helye bírósági meghagyás kibocsátásának. A többi különleges eljárásban egyébként a Pp. kifejezetten kizárja a bírósági meghagyás kibocsátást.⁴¹ A másik nézet szerint viszont csak marasztalásra irányuló keresetnél van helye a bírósági meghagyás kibocsátásának, mert a Pp. 136. § (2) bekezdése szerint a bíróság a felperes kérelmére kötelezi az alperest, a végrehajtás megszüntetése iránti per ítéleti rendelkező részében pedig kötelezés nincs.

Amennyiben a bíróság a végrehajtást megszünteti vagy korlátozza, nincs szükség arra, hogy az ítéletben a lefoglalt vagyontárgyak feloldásáról külön rendelkezzen, ugyanis a vagyontárgyak foglalás alóli feloldása a végrehajtást megszüntető ítéleti rendelkezés automatikus következménye.⁴²

Mivel a Pp. 370/A. §-ában foglalt rendelkezései éppen azt a célt szolgálják, hogy a bíróságok a végrehajtás megszüntetési és korlátozási pereket minél gyorsabban elintézzék, a tárgyalás elhalasztására csak szűk körben, az azonnal felajánlott bizonyítás esetén van lehetőség. Az eljárás gyors lefolytatására volt figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság is, amikor úgy foglalt állást, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti perek sajátosságaira figyelemmel nem jogszabálysértő, ha a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyja a fellebbezéshez csatolt okiratok tartalmát és mellőzi a további tanúbizonyítást.⁴³

⁴⁰ Karcub-Kazareczki-Szabó 2009., 24. o.

⁴¹ Pp. 288. § (1) bek., 293. § (1) bek., 302. § (1) bek. alapján alkalmazandó Pp. 288. § (1) bek., 309. § (4) bekezdés, 335. §, 345. § (1) bek.

⁴² Pestovics, 2000., 108. o.

⁴³ Pfv.I.20.022/2008/13.

8. A végrehajtási költségek viselése

A gyakorlatban problémát okoz, hogy a végrehajtás megszüntetése, illetőleg korlátozása iránti perben kell-e döntenie a végrehajtási költségek viseléséről. A végrehajtási költséget főszabályként az adós viseli, de gyakran éppen a végrehajtás megszüntetésének és korlátozásának eredményeképpen fordul elő, hogy a végrehajtási költség vagy annak egy része a végrehajtást kérőt vagy az államot terheli. A Pp. 370/A. § (5) és (6) bekezdése elősegíti a végrehajtási költségek rendezését, elsősorban konkrétan azt, hogy az önálló bírósági végrehajtó mielőbb hozzájusson az őt megillető összeghez. Ennek érdekében a bíróság a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben a kitűzött tárgyalás határnapjáról a keresetlevél egyidejű megküldésével értesíti a végrehajtót, és felhívja, hogy nyilatkozzon az eljárással kapcsolatban felmerült költségeiről, díjáról, valamint az azokat megalapozó körülményekről és az általa lefolytatott eljárási cselekményekről.

A végrehajtói díjszabásról szóló 14/1994. (IX.8.) IM rendelet kimondja, hogy a végrehajtó az eljárás befejezésekor díjjegyzéket készít, és azt jóváhagyásra bemutatja a végrehajtást foganatosító bíróságnak. Ugyanakkor a Vht. 164. §-a szerint a teljesítésnél mindenekelőtt a végrehajtási költségeket kell elszámolni, vagyis már az első adósi részteljesítésnél ismerni kellene a végrehajtási költségek pontos összegét, noha a végrehajtó a díjjegyzéket csak az eljárás befejezésekor köteles elkészíteni. Ezt a némileg ellentmondásos helyzetet van hivatva rendezni a Pp. 370/A. §-ában foglalt felhívás, amely alapján a végrehajtó az őt megillető, addig felmerült munkadíjról és költségátalányról nyilatkozik, nyilatkozatában ugyanúgy felszámíthatja költségeit, mint a díjjegyzékben. A 14/1994. (IX.8.) IM rendelt 21. § (1), (2) bekezdéséből és a 22. § (1) bekezdéséből ugyanis az következik, hogy a végrehajtó díjjegyzéke a végrehajtó díjfelszámítását jelenti, amely ellen a végrehajtási eljárásban jogorvoslatnak van helye. Ha a jogerős ítélet állapítja meg a végrehajtó díját a perben közölt díjfelszámítás alapján, ez ellen a Vht.-ban szabályozott jogorvoslatnak nyilvánvalóan nem lehet helye, hiszen a jogerős ítélet mindenkit köt, így a végrehajtót is. Ez az oka annak, hogy a Pp. 370/A. § (6) bekezdése alapján a bíróság végrehajtási költségekre vonatkozó rendelkezése ellen a végrehajtó is fellebbezéssel élhet. Ezen álláspont szerint tehát a végrehajtás megszüntetése iránt indított per esetén a bíróság dönt arról, hogy ki viseli a végrehajtási költségeket, amennyiben a végrehajtás megszüntetéséről rendelkezik, és ilyen esetekben díjjegyzék kiállítására, azaz a végrehajtási eljárásban történő végrehajtói

díjfelszámításra nem kerülhet sor.⁴⁴ Ezzel szemben azonban a gyakorlatban olyan álláspont is ismeretes, amely szerint az ítélet csupán azt rögzíti, hogy mely fél köteles a végrehajtási költségek viselésére. Ezt követően a végrehajtó elkészíti díjjegyzékét, melynek jóváhagyásáról a fogatosító bíróság dönt⁴⁵, tehát az eredményes végrehajtás megszüntetési per ellenére ilyen esetekben mégis sor kerül a végrehajtási eljárásban történő végrehajtói díjfelszámításra.

⁴⁴ Fővárosi Ítéletábla 17.Pf.21.028/2010/3.

⁴⁵ Pestovics, 2000., 117. o.

Irodalomjegyzék

Könyvek

- A bírósági végrehajtásról szóló törvény magyarázata I., 2006.

dr. Kapa Mihály - dr. Szóke Zsuzsanna

- A polgári perrendtartás magyarázata 2. Második, átdolgozott kiadás, 2006.

Szerk: Németh János - Kiss Daisy

- Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala Személyzeti és Oktatási Főosztály,

A végrehajtás folytán indult bírósági peres és nemperes eljárások gyakorlatáról

szerk: Holakovszkiné dr. Pestovics Ilona, 2000.

Internetes források

- Németh Zoltán György: A jogorvoslathoz való jog érvényesülése a végrehajtási eljárásban, http://www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/1_2011/jogorvoslathoz_valo_jog, 2014.08.12.

- dr. Bodnár Éva: A végrehajtás felfüggesztéséről, <http://www.jogiforum.hu/publikaciok/538>, 2014.08.12.

Előadások

- Összefoglaló, A végrehajtás megszüntetési és korlátozási perek - A végrehajtási igényperek, A Magyar Bíróképző Akadémián 2009. január 19-21. között megrendezett szeminárium anyaga alapján írták: Drexlerné dr. Karcub Edit, Fónyiné dr. Kazareczki Andrea, dr. Szabó Mária, szerk.: Darákné dr. Nagy Szilvia, dr. Szabó Mária

- Végrehajtási jogi szakmai tanácskozás a Fővárosi Ítéltáblán, írásbeli összefoglaló, 2013. július 15., dr. Pestovics Ilona

- dr. Reményi Éva, dr. Szabolcsi-Varga Krisztina, dr. Rabb Zsuzsanna Mária, 2013. október 11. A végrehajtási perekkel kapcsolatos gyakorlat, illetve a felmerülő problémák, Budapest Környéki Törvényszék

Felhasznált jogszabályok jegyzéke

- 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról
- 1959. évi IV. törvény a polgári törvénykönyvről
- 1990. évi XCIII. törvény az illetékekről
- 1991. évi XLIX. törvény a felszámolási eljárásról
- 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról
- 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról
- 2013. évi V. törvény a polgári törvénykönyvről
- 6/1986. (VI.26.) IM rendelet a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban
- 14/1994. (IX.8.) IM rendelet a végrehajtói díjszabásról